

Využití a význam Šternberského paláce na Hradčanech v průběhu 19. století

Z názvu práce, podle mého, vyplývá, že by se studentka měla zabývat sekundárním využíváním Šternberského paláce jako depozitáře a expozitury Společnosti vlasteneckých přátel umění a Národního muzea a posléze i pro potřeby charitativní instituce Ernestinum. Předpokládala bych tedy, že se v úvodu bude snažit charakterizovat společenské změny - okolnosti, které vedly k tomu, že obytný objekt se začal používat jako veřejně prospěšná a veřejnosti přístupná budova. Dále, že vysvětlí příčiny vzniku a okolnosti fungování institucí, které palác využívaly a zasadí je do dobového historického, politického i kulturního kontextu. Tyto informace jsou porůznu roztroušeny v textu, pokud se o nich zmiňují autoři dílčích studií o jednotlivých institucích, odborné problematice apod., ale nikoli proto, že by si je studentka sama uvědomila, soustředila a formulovala ve vlastním textu. V celé práci převažuje snaha sestavit text z doslovných citací, které jsou jen minimálně propojovány vlastními, spíše jen formálními, textovými „můstky“, nikoli vlastními myšlenkovými oblouky. Dílčí zaměření jednotlivých autorů, dobové myšlenkové a jazykové kontexty jejich prací pak nejsou „přetaveny“ do vlastní interpretace tématu a celá práce působí jako chaotická koláž, často spíše na úrovni pracovních výpisků, které autorku odváděly od tématu do oblasti stavební historie objektu nebo genealogie a biografie jednotlivých osobností.

Už v úvodu se projevují právě „díky“ této závislosti na literatuře dosti nelogické myšlenkové skoky, přejaté a nepatřičné obraty, např., že budova je „ukryta zraku“ apod. Ve snaze zařadit do textu i historii objektu autorka využila i nepublikovaný, odborný a účelově zaměřený text stavebně-historického průzkumu od D. Líbala, kterému ale nemohla dost dobře porozumět, jak dosvědčují její parafráze. K obecné charakteristice baroka pak požívala publikace encyklopedického, učebnicového i odborného rázu, bez toho, aby si uvědomila rozdíly mezi nimi a překlenuje je vlastním pochopením té doby. Přiznám se, že tyto pasáže jsem nakonec raději nečetla, protože uměnovědně zaměřená literatura zůstala naprosto nepochopená, práce s pojmy tohoto oboru je tristní a především se domnívám, že pro dané téma nebylo nutné charakterizovat dobu baroka a barokní architektury a hlavně jsem také nechtěla si zkazít dojem ještě před prostudováním práce samé. Tuto část práce tedy raději nehodnotím, neodpovídá jejímu zaměření a nemusela tedy být zařazena. Přehled majitelů Šternberského paláce bych doporučovala zařadit do příloh, ve vlastním textu zbytečně zaplňuje místo a přitom nemá žádný interpretační smysl.

Následuje podkapitola: Šlechtický rod Šternberků (s. 16) – připomíná spíše „průvodcovský“ text pro návštěvníky objektu, místy je zbytečně hutný a místy velkoryse překlenuje velký časový úsek, pro který chyběly autorce podklady. Není uvedeno jakou souvislost má tato podkapitola s tématem práce, a ani nezařazuje Šternberky do dobového společenského kontextu, zejména do národního hnutí. Udivuje mne ve výčtu literatury absence Hrochových publikací o národním hnutí, se kterými běžně studenti FHS přijdou do styku při přípravě ke skeletovému atestu (EDK). Autorce pak chybí struktura, kam a jak zařadit aktivitu šlechty při zakládání a podpoře institucí, které Šternberský palác využívaly.

Kapitola: Význam a využití Šternberského paláce v 19. století (s. 21).

K mému údivu začíná přehledem panovníků od Marie Terezie, ale zcela v ní chybí charakteristika společnosti v českých zemích, zmínka o národním hnutí a zemském vlastenectví a úloze šlechty v něm a zdůvodnění, za jakých okolností a proč Šternberkové dali svůj palác k dispozici Společnosti vlasteneckých přátel umění – té jsou věnovány 2 řádky na

s. 22, které ještě ke všemu následují po odstavci o počtu obyvatel Prahy a jejich národnostním složení.

Podkapitola“ Společnost vlasteneckých přátel umění (s. 22).

Začíná srovnáním snah dnešního státu (!) získat vzácná umělecká díla do svého vlastnictví s negativními důsledky josefinských reforem v oblasti umění, zejména pro Rudolfinskou sbírku (ta ale nebyla státní). Obě tvrzení jsou podepřena citacemi, ale vztah k tématu podkapitoly je dost krkolomný, zvláště, když není více objasněn v kontextu národního hnutí a sběratelství jako dobového fenoménu. Místo toho se ostrým stříhem přechází k životopisu Františka J. Šternberka-Manderschieda.

Následuje podkapitola: Kreslířská škola (s. 25), aniž by byla srozumitelně vysvětlena souvislost, význam založení pražské Akademie a vysvětlení, co to bylo za instituci v evropském a českém kulturním kontextu. Tato podkapitola je z větší části citací z článku B. Bouzkové, který je v poznámkách uváděn, ale citace nejsou provázány vlastním textem. V ostrém stříhu následuje: „Členy Akademie byli také příslušníci rodiny Mánesů ...“ a pak opět dlouhá citace z článku L. Hlaváčka o této rodině. To, že to byli umělci má čtenář vědět, ale jakou souvislost mají s tématem ví jen autorka. Na citaci o nich navazuje věta: „ Akademie pořádala pravidelně výstavy svých žáků....“.

Následuje podkapitola: Obrazárna SVPU a osobnosti s ní spjaté (s. 27).

Chybí charakteristika Společnosti, věcné zdůraznění významu Obrazárny – opět jen sled citací a pak přehled osobností bez souvislostí. také dokumenty nemají v textu co dělat, mají být v příloze. Opět jen získává práce na objemu! Stejně ta přepisy slavnostních projevů měly být zařazeny do příloh.

Takto by se dalo v hodnocení práce pokračovat. Opakují se stále stejné nedostatky: chaotičnost, útržkovitost textu, příliš citací na úkor vlastního vyjádření, odklony od tématu – zabíhání do zbytečných podrobností, nepochopené odborné pojmy, a hlavně chybí charakteristika doby a místa, která by dala práci smysl. Po rozvleklých dějinách stavby barokního paláce nebyly v souvislosti se změnami jeho využití v 19. století hodnoceny proměny architektury, její uzpůsobení novým účelům, ani zaznamenány dobové způsoby prezentace výtvarných děl. Stejně tak postrádám i hodnocení významu historických výtvarných uměleckých děl a dění kolem nich i zhodnocení výběru a způsobů podpory tehdejších umělců a v neposlední řadě i specifický výběr témat uměleckých děl v kontextu národního hnutí 19. století. Obdobné zhodnocení by si zasloužilo i Národním muzeum, osobnosti s ním spojené v oblasti věd. I když v části práce věnované této instituci se zlomkovitě objevilo to, co podle mého mělo být už v úvodu – hodnocení významu zemské šlechty pro národní hnutí. Ale to jen proto, že to bylo v textu, na kterém je v této pasáži autorka závislá.

Nakonec by třeba neškodilo ani zamyšlení, jak by mohla v kontextu národního hnutí souviset podpora kultury, věd a charitativní činností z pozice šlechty, když se tyto aktivity sešly v jedné době ve stejné budově.

Závěr

Velmi dobře zvolené téma, které však nebylo naplněno. To, co autorka předkládá, je spíše přípravný materiál, který by bylo třeba lépe pochopit, lépe strukturovat, zasadit do specifického kulturního a společenského kontextu doby a místa, propojit obecným přehledem, který by odpovídal zaměření FHS. Vzhledem k tomu, že se autorka snažila pracovat s literaturou v širokém odborném spektru (i když zásadní texty jí unikly) a zároveň i s prameny, a že se snažila dát práci odpovídající formální úroveň, ji ještě hodnotím v rozsahu velmi dobře (21 body).

Blanka Altová
V Trstěnici 5. 6. 2008